

Anyanyelvi verseny

3. feladatlap

2015. november 25.

Beküldési határidő: 2015. december 16.

Postacím: 2600 Vác, Géza király tér 8.

A borítékra írjátok rá: Anyanyelvi verseny

e-mail cím: gezaverseny.magyar@gmail.com

A versenyző neve, osztálya:.....

Iskola neve és címe:.....

A versenyző e-mail-címe, hogy a megoldásokat és eredményeket
mindenkinek eljuttathassuk:.....

1. feladat: Magyarázd meg röviden az alábbi szövegben kiemelt szavakat! A kiemelt szó nem szerepelhet a definícióban.

A báró kijelentései

Papám sose bocsátaná meg nekem azt, ami ezen a **vakáción** történt velem és a többiekkel, ezért kénytelen vagyok a magam nevét elváltoztatni. Különb, gondolom, a papa úgyse olvassa el ezt a könyvet. A felnőttek nem olvasnak jó könyveket.

A dolog úgy áll, hogy az utolsó órát Fillér tanár úr tartotta, és ragaszkodott hozzá, hogy az utolsó órán is magyarázzon. Én azt hiszem, a tanároknak óriási élvezetet jelent magyarázni. Velünk jár Breksch tanár úr fia, Breksch Egon, aki azt állítja, hogy a papája is otthon magyaráz, ahol nem lenne muszáj neki.

Fillér is magyarázott az utolsó percre. Amikor a csengetés felhangzott, nagy ricsaj tört ki. Ez a csengetés a vakációt jelentette. Hátravolt még a **tedeum** és a bizonyítvány, aztán jön a szabadság! Petőfi is mindig a szabadságot dicsőíti. Ez még diákkorából maradhatott benne.

Az udvarban éles füttyjel hallatszott: Wagner rajnai motívuma. Ez volt a Felfedezők jele. A Felfedezők öttagú társaság, ha nem tudnák, és arra a célra alakult, hogy mindent felfedezzen, amit lehet.

A vakáció előszele mindenkit megvadított. A Felfedezők díszé és elnöke: Üsti István, körünk egyetlen színjelese, lassú léptekkel közeledett. Merezsényi egy másodikost terrorizált, és Gomb Lexi csárdást táncolt a **pedellussal**.

Lassan mégis összegyűltünk, hogy megbeszéljük a nyári tárgysorozatot. Legutoljára érkezett Müller, aki utolsó pillanatban eladta a könyveit egy negyedikesnek. Müller a legrosszabb üzletember közöttünk, bár ő az ellenkezőjét hiszi. Mi már egy héttel ezelőtt eladtuk.

– Na, Gyapi – szólt hozzám Gomb –, hát mit csinálsz a nyáron?

– Én? Semmi különös – feleltem. Terveztem ugyan, hogy csónakon lemegyek a Fekete-tengerig, valamint hogy gombokat hozok a Himalája szelíd **lankáiról**. De a tervekből sose lesz semmi. Lehet, hogy lemegyek a Balatonra és horgászni fogok.

– Ezzel szemben én – mondta Gomb Lexi – a nyarat tanulással fogom tölteni, tekintettel arra, hogy kémiaiából hármasm van.

– Elég szégyen – jelentette ki Merezsényi –, minden tisztességes embernek latinból van hármasa. De kémiaiából! – Elszörnyedve nézett rá. – Én lemegyek a nagybátyámhoz Szolokra és vadászni fogok. Ha hagynak.

Müller volt a következő szónok. Mint egy New Yorkban született úrhoz illik, tele volt a szája rágógumival, és úgy mondta a fogai közül:

– Én pedig örökölni fogok a nyáron.

Ezt persze senki nem értette. Müller sietett megmagyarázni a dolgot:

– Örököltem egy könyvtárat. Nyáron fog ideérni, és akkor katalógust csinállok róla. Hát te, Üsti?

Üsti komolyan nézett rá.

– Elfeledkeztek róla – szólt – hogy tagjai vagytok a felfedezőknek! **Léhaságokon** jár az eszetek. Én kísérletezni fogok a nyáron. Ígéretet kaptam arra, hogy letehetem a B-vizsgát vitorlarepülésből, ha ugyan sikerülni fog.

– Ezekre a szavakra ért oda a báró. A báró a nyarat otthon szokta tölteni, sápvári birtokán, és ezért mindnyájan irigységgel néztünk rá. De azért is, mert a báró rettentő nagyokat szokott mondani arról, hogy mi mindent engednek meg neki otthon, és utóvégre egy bárónál semmi nincs kizárva.

– Na – kérdezte fensőbbes mosollyal sápadt arcán –, mit csináltok nyáron?

– Mindenfélét – felelte Gomb ellenségesen.

– Gyertek le egyszer Sápvárra – mondta –, ti híres felfedezők. Az állomáson külön mozdonyom van, amin bármikor egyedül mehetek akárhová. Azonkívül van egy vitorlás repülőgépem a **hangárban**. Gyertek le mind az öten. Vadászhattok is.

Azzal elment, és otthagyt minket sóbálvánnyá válva.

(Aszlányi Károly: Kalandos vakáció – részlet)

vakáció:.....

tedeum:.....
pedellus:.....
lankái:.....
léhaság:.....
hangár:.....

6 pont	
--------	--

2. feladat: Keresd a következő költői eszközökre példát az alábbi versben!

De fönn, barátom, ott fönn a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanába rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely írkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélekző lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők, akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.
(Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség – részlet)

metafora: _____

alliteráció: _____

hasonlat: _____

6 pont	
--------	--

3. feladat: Elemezd a következő mondatokat, majd készíts róluk ágrajzot!

a.) Nemsokára látták alászállni a dombról a három úri hintót.

b.) Az októberi hideg lehelletétől dermedten hullanak el a bogarak milliói.

c.) János visszaküldte a pénzt a levéllel együtt.

d.) Minden gondot kifűjt a fejemből a szép könnyű pillanat.

4 pont	
--------	--

4. feladat: Határozd meg a következő szavak szófaját!

nem: _____ alászállni: _____

millió: _____ hullanak el: _____

október: _____ minden: _____

6 pont	
--------	--

5. feladat: Helyezd el a következő szóalakokat a táblázatban!

időkkel, látja, vadonban, tanulj, ötödször, nővéremhez, hányszor, attól, meguntja, bérce, megkap, dülöng, otthon

	magas-mély illeszkedés	ajakműködés szerinti illeszkedés	nincs illeszkedés
zöngésség szerinti hasonulás			
képzés helye szerinti hasonulás			
teljes hasonulás (írásban nem jelölt)			
teljes hasonulás (írásban jelölt)			
összeolvadás			
mássalhangzó rövidülés			
nincs mássalhangzó törvény			

7 pont	
--------	--

6. Egészítsd ki a megfelelő betűvel a következő szavakat!

szá__oda (l / ll)

fazekast__l (u / ú)

ba__ancs (k / kk)

ké__telen (ny/nny)

sz__cs (ü / ű)

v__zet (i / í)

t__zel (ü / ű)

v__zzel (i / í)

8 pont	
--------	--

7. Mi a következő mondások jelentése? Írd le egy-egy mondatban!

a.) Nem zörög a haraszt, ha nem fújja a szél. _____

b.) Nagyobb a füstje, mint a lángja. _____

c.) Minden lében kanál. _____

3 pont	
--------	--

8. Alkoss szöveget, amely legalább 10–15 mondatból áll! Legalább két érvet sorolj fel a cím mellett!

A magad készítette ajándék a legjobb

10 pont	
---------	--

ÖSSZESEN:

50 pont	
---------	--